

Становище
на проф. д-р Иван Добрев, чл.-кор. на БАН

Относно:

Кандидатурата на д-р Иван Георгиев Илиев, главен асистент по старобългарски език и историческа граматика на българския език във Филиал "Любен Каравелов" на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" в Кърджали

участник в конкурса за доцент по същите учебни дисциплини, обявен от горепосоченото висше учебно заведение

Известни ми са и добре познавам изследователските трудове на кандидата за научното звание доцент д-р Иван Илиев, с които той участва в обявения конкурс, а именно:

1. "Епитетът в славянобългарската агиография от XIV-XV в." 2006 г. (в основни линии това е текстът на дисертацията, за която на Иван Илиев беше присъдена научната и образователната степен доктор — особено внимание в нея е отделено на творбите и авторите от търновския книжовен кръг; дисертацията беше по достойнство оценена от рецензентите и успешно защитена)

2. "Езиковедски опити" 2006 г. (поредица от полезни и разнообразни по тематика статии, посветени на съществени проблеми от историята и историческата граматика на българския език; най-ценна сред тях, пионерска по своя характер, е предложената постановка за български исторически фразарий, идея, която смятам за много съществена и твърде съвременна, особено ако бъде съчетана с диалектоложко картографиране).

3. "Падеж и вокативност" — билингвистичен, целенасочен по изследователски обект научен текст на български и английски, който е доказателство за широките възможности на автора да работи в областта на общото и съпоставителното езикознание.

Към тази представителна и напълно достатъчна за успешно участие в обявения конкурс научна продукция трябва да се прибавят и няколко десетки статии. Една част от тях са включени в "Езиковедски опити", друга част са тематично свързани с дисертацията или пък с представения хабилитационен труд, на които ще се спра отделно. Статиите свидетелстват за умение зад наглед дребни езикови проблеми да се търсят и намират широки перспективи. Д-р Иван Илиев непрекъснато се възвръща към едни и същи теми не поради ограничен научен кръгозор, а от желание да се навлезе колкото се може по-навътре в същността на нещата. Той непрекъснато обогатява познанията си чрез привличане и изчерпателно използване на все по-нова литература и чрез разширяване на езиковата база.

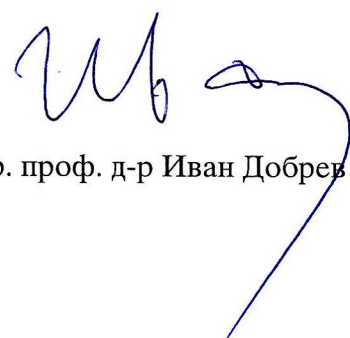
Непременно искам да отбележа и един учебник по български език за корейски студенти, написан съвместно със сеулския професор Ким не толкова заради самото съчинение, на което могат да се намерят професионално осъществени подобия, а за да отбележа подчертаните и непресекащи интереси на Иван Илиев към езиците в света, все едно дали те са международни или екзотични, нови или класически. Подобни нарастващи по обхват занимания са несъмнено свидетелство за широк научен кръгозор, до който неизменно и постоянно достига д-р Иван Илиев, когато осъществява българистичните си предначинания и начертания.

За този нетрадиционен и нетривиален подход на д-р Иван Илиев към езиковата материя, родна и чужда, свидетелства хабилитационният му труд, озаглавен "Исторически развой на българските относителни местоимения". Тематиката надхвърля рамките на заглавието. Д-р Илиев започва с пространен увод, посветен на проблемите на релативността изобщо, в който се разглеждат въпросите на атрибуцията и релативизацията (с првличане на паралели от алтайските езици, японски, китайски, кавказки, северноамериканските езици от групата навахо, арабски, румънски, френски, английски ...). Изследователската линия за обследване на езиковата типология е съпоставителна и същевременно стадиално историческа, тя се проследява в изолиращи, ергативни, пасивни, субектно-обектни системи. Приближаване до старобългарската езикова материя е налице в обследване на релативизацията чрез причастия. За последен исторически етап се обявява подчиняването чрез относителни местоимения. Постепенно д-р Иван Илиев достига до частните проблеми на българската езикова материя, която той познава много добре и се стреми да обхване и в териториалната ѝ пълнота — в цялото българско езиково землище, което се е разпростирало и в области от Македония, Сърбия, Гърция, Турция, Румъния, Молдова и Русия. Прегледът и анализът на различните видове български относителни местоимения е много подробен, с изобилие от примери и с познаване на съответната библиография. Монографията им безспорно принасно значение и запълва една голяма празнота в изобщо слабо разработения български исторически синтаксис. Разгледани са относителните местоимения за лица и предмети, признаци, размер и количество, притежание, в книжовния език и в диалектите, в съпоставка с другите славянски езици. Поставени са и са обсъдени много важни въпроси относно произхода, стилистиката, словообразователната основа, типологията, словоредата на българската релативност, всеки самостоятелен раздел завършва с обобщение и изводи.

Хабилитационният труд на д-р Иван Илиев, както и цялостната му научна продукция, широтата на неговите лингвистични интереси, настойчивостта и последователността, с които той се стреми към набелязаните лингвистични цели, неговата научна самостоятелност, съчетана с много добра обща езиковедска култура и умение да работи с езиково-исторически материал и от книжовните извори, и от диалектите, и от световното езиково богатство, ме убеждават, че пред нас е учен, който има всички качества за научното звание доцент в съответствие целите на конкурса.

Моето категорично становище е, че обявеният конкурс трябва да завърши с положителен резултат и като член на журито убедено ще гласувам д-р Иван Илиев да бъде избран за доцент по български език и историческа граматика на българския език във Филиала "Любен Каравелов" на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" в Кърджали.

София
23.V.2011 г.


чл.-кор. проф. д-р Иван Добрев